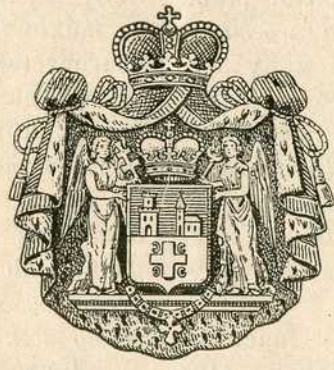

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број I.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јермић.

У Ср. Карловцима у недељу 4. јануара 1898.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, Георгије Бранковић, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски благоизволео је дана 25. децембра 1897. год. јерођакона и конзисторијалног бележника Данила Пантелића произвести за протођакона.

Његово Високопреосвештенство господин епископ Вршачки *Гаврил*, изволео је приликом Божићних празника одликовати: окр. протопрезвитера Вршачког Александра Стојадиновића надбедреником; пароха Црепајског Венијамина Радованчевог, члана епарх. конзисторије, насловом протопрезвитерског намесника, а пароха Идворског Адама Дрндарског, и конзисторијалног бележника Димитрија Јанковића црвеним појасем.

Његово Високопреосвештенство господин епископ Вршачки *Гаврил*, изволео је први дан Божића рукоположити свршеног богослова Светозара Влашкалића за ђакона.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

МИРОН

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ ПАКРАЧКЕ

ЕПИСКОП

австријско-императорског ордена гвоздене круне II. степена кавалеер

благочастивом и благовјерном клиру и народу богохраниме Епархије своје мир и благослов моли од свемогућег и милостивог Бога и Спаса Исуса Христа, а од смирености своје шаље архинастиреки поздрав и братско цјеливање.

Свјетлост Божја свијетли људима, још од онога дана првога, када оно рече Бог: *нека буде свјетлост!*

Свијетли свијетлост Божја, откако је свијета и вијека, ал је људи затворенима очима видјети не моглоше.

Но кад се навршило вријеме, и кад је већ била свуда унаоколо пала тама по грјешноме свијету, посла Бог *свјетлост велику*, да отвори очи обневидјеломе свијету.

И засја нам *свјетлост велика*, засја *доласком* својим међу нас *Христос Бог*,

и Анђео Божји објави свијету, да му се родио Спаситељ!

То је била прва грјешноме човјеку непомућена радост; то је био први Божић помилованоме роду људском; залог *мира на земљи, залог Славе Божје на небеси.*

А да се одржи вавијек *мир* међу људима, и да иде са земље на небо вавијек *Слава Богу*, основао је Господ наш Исус Христос, и саградио на земљи *Цркву своју*, и запалио у њој свјетњаке благодати своје, да нам освјетљавају стазе и богазе живота нашега, да незађемо поново у таму, не ходамо по мраку грјеховном.

Цркви је Својој повјерио Спаситељ бригу о нама; Њој нас је предао. Она да нам свијетли, Она да нас води и доводи *миру земаљском Слави небеској.*

И вјерна вољи Основатеља свога, непроншта Она ни једне прилике, а да неизврши спрам нас дужности своје материнске. И зато и овога, као и свакога Божића, пјесмама својима и читањем упућује нас и опомиње на тај *мир на земљи, на Славу Богу на небеси*, и на љубав између неба и земље.

Учи нас и опомиње св. мати православна Црква наша и данас на онај први у Витлејему Божић, кад се родило „*Сунце истине*“, кад нам је „*Бог послао сина свога, да спасе онога који је гинио.*“

И ми пуни духа науке те и опомене „*клањамо се Сунцу истине*“ непрестано, и тражимо путе и начине да одржимо свагда непрекинуту између неба и земље свезу, и *мир* и *добру вољу* на земљи међу људима.

Али, то је Божића нашега само једна, и то сунцем божићње ноћи обасјана и огријана страна.

Но има на жалост и друга. *Сунцем истине*, свјетлошћу божићњом необасјана и незагријана страна, тамна и студена.

На њој нема Божићнега *мира* ни *добре воље* коју објави Анђео ноћи божићње; нема оне *Славе*, која би требала да се уздиже са земље к небу и Богу. На страни тој гледамо људе, који се не грле и не љубе. С те стране чујемо вику, писку, стењање тешко. Тамо је немир и неспокојство, и људи тамо уздишу и вичу: „*благо мртвима, а тешко нама који смо живи!*“

Па откуда то, љубезна браћо, да под једним и истим *Сунцем*, да код једнога удјела нашега у Божићу и његовима е неба даровима, гледамо толику разлику међу људима, међу браћом, па и рођеном, и њиховом срећом и миром и Божјим благословом?

Отуда, што *Сунце* свијетли, али не онима, који *силом* затварају очи своје од њега, и *неће* да се на њему сунчају.

Каже св. Апостол Павле „*јавила се благодати Божја спасоносна за све људе, очеки нас, да се одречемо безбожности и жеља овога свијета, и да поштенo и праведно поживимо на овоме свијету.*“

Дакле, благодат се Божја појавила међу нама, да спасе нас, а *до нас* је, да ју приљуби душа наша, да ју пргрли срце наше.

Спасоносна благодат *учи нас*, а *до нас* је, да ту науку пригрлимо, да ју усвојимо. Она нам *казује, како треба да живимо*, а *до нас* је да живимо, како нам казује она. Спасење нуди се свима људима, а *до воље њихове*, да ту понуду приме, да се спасу.

Господ *хоће да дође* к нама и *да се настани* код нас, у души и срцу нашем, и *куца* на врата нашега срца, а *до нас* је, да *куцање то чујемо*, да *Му отворимо врата*, да *Га примимо* к себи, у дом душе своје и срца.

Света мати православна Црква наша, пуна је небесних дарова, за *сву* без разлике дјецу своју, и пуна блаженства, када може да нам даде што више тих небесних дарова својих. Али *до нас* је, да нам те дарове може предати *До вјере* је наше, хоћемо ли послушати, извршити оно, што нам она казује. Она зове: „*ходите дјецо, послушајте мене!*“ *Послушајте*, па да будете овога свијета *сретни*, а онога *блажени*.

Да, *послушајте!* Али слуша и добија срећу и блаженство само онај који то *хоће*.

Тако стоји са срећом, тако са спасењем нашим. *Све стоји до нас*, и ми бирамо шта ћемо и куда ћемо, коме ћемо да приволимо царству.

Па зашто онда не бирамо оно, што је добро и спасоносно по нас, оно што би нас до *мира* и *добре воље*, до *Славе Богу* привело?

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Смета нам у томе *покварена воља наша*, смета нам она стара *Адамова себичност*, *гордост* и *невјеровање*.

Покрај тих старих зала, паравно, да се не можемо смирити, не можемо никако добре воље бити, ни Бога прослављати, него страдамо, као и Адам што је страдао. И при свему томе још кривимо ради несреће своје свакога, само не кривимо себе саме, као оно и Адам што је бацао и своју кривицу на Еву!

Себичност наша не да нам да вршимо воље Божје, и тако нас одвраћа од Бога; не да нам „*да живимо Ономе који се и родио, и страдао, и умро и васкрсао за нас,*“ и тако нас раздваја са Христом и Његовом св. православном Црквом нашом; не да нам да „*слабости слабијих носимо,*“ да један другога потпомажемо, него нас гони, да устајемо један на другога, да ништимо један другога, да свако себи вуче и да се тако у животу осамљујемо и лишавамо спасоносних дарова неба и земље.

Гордост наша, не да нам опет, да „*припацемо око себе убрис смирености Христове,*“ и да се не дамо у службу свима који требају службе наше, а при томе да „*не шражимо користи своје него многијех,*“ па да будемо: „*око слијешцу, нога хрому, врач болесну.*“ Не да нам то гордост наша, ма да знамо да је „*мрзак Богу, ко је срца круга, поносита,*“ и да ће се „*понизити они, који се гордо подижу.*“

Гордост наша, не да нам, да радимо, да привређујемо ни себи ни другима; не да да живимо и да трошимо према иметку евом и како то доликује положају у ком се налазимо, него из гордости упињемо се да изгледамо другачији но што јесмо; хоћемо да заваравамо и себе и своје најрођеније, и тако губимо *милост* и свако призрење и код Бога и код људи.

А осим тога, колико нас је, који радимо или себи или другоме, као старији или млађи, као господари или слуге, као претпостављени или потчињени, као вођа или војници, као учитељи или ученици, а не вршимо дужности своје онако, као што би требало, „*негоримо*“ по ријечи светог Апостола „*духом*“, или смо баш лијени у вршењу дужности своје, и живот наш

мјесто да је бистар поток, да напоји жедне, мртва је бара, које се сваки клони као отрова љута.

Такви нису за *мир Божји*, такви не знају шта је *добра воља*. И Бог, када хоће у милости својој да им помогне, посредно или непосредно, и кад закуца на врата њихова срца, и рече им очински: „*Сине, дај ми срце твоје*“, они у немиру и злој вољи својој, не само да не чују тога кукања, и не само да немају шта отворити и дати из отворена срца свога, него се још подижу на Бога, *не вјерују* Његовој ријечи, *не вјерују* Његовој помоћи.

А да је у срцу њихову, покрај свију зала, само искра *повјерења*, милост би Божја распирила ту искру у живи пламен, који би спалио зло у срцу њихову, и учинио га достојним обиталиштем Богу и Његовој благодати, јер онај који вјерује у Бога *може* и оно што мисли да *не може*.

Без вјере пропаде Адам, а „*вјером Авел доби свједочанство да је праведник . . . , вјером Ноје постаде најљедник правде, вјером дође Аврам у земљу обећану . . . вјером проведе Мојсије народ Израилски кроз црвено море као по сувој земљи . . . И шта да вам још кажем . . . о Гедеону . . . Сампсону . . . Самуилу и другима, који вјером побједише царство, учинише правду, затворише уста лавовима, угасише силу огњену, утекоше од оштрице мача, ојачаше у немоћи, постадоше јаки у бојевима, и растјераше туђинске војске*“.

Можемо се, браћо, с поносом и утјехом угледати у *вјеру* и честитих наших дједова и прадједова, који јаком вјером својом починише дјела, са којих се душе њихове раја достајаше, а нама на земљи оставише свјетлост, за мучне и тешке народнога живота нашег дане и године. Није л' им живот био, исписано златним зловима у Бога *вјеровање*, у Бога *надање*, у свима ведрима и мутнима часовима живота њихова? И сама ено тужна о Косову пјесма, завршује се речима: „*све је свето и честито било и миломе Богу приступачно.*“

Било је „*свето и честито*“ јер им је било срце њихово таково, да се Бог могао настанити у њему, и бити им у помоћи и онда, кад су мислили да већ нема

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

помоћи. И онда кад ништа имали нису, имали су, чували су *вјеру своју*, и вјера их је чувала, и спремала им и у најцрњим данима свијетле Божиће, радосне Цвијети, и весело Ускрс!

Па ако ми и данас налазимо у среди-ни нашој и ону Сунцем божићним необасјану и незагријану страну, иемојмо очавати, иемојмо викати „благо мртвима,“ него се сјетимо праједова својих и вјере која је њих спасавала, сјетимо се, да Бог отаца наших и дједова куца на двери и нашега срца, да Му отворимо, да уђе к нама, и да буде с нама, и онда нам неће нико на свијету ништа наудити моћи.

Отворимо, дакле, срца наша Богу, и ако је у нама само искра живе у Бога *вјере*, и та ће се искра трудом и молитвама св. православне Цркве наше, и угледамо на свијетле примере предака наших разгорити у пламен, који ће свако у нама зло спалити и обновити међу нама оне Сунцем ноћи божиће необасјане и незагријане људе, који још немају *мира* ни *добре воље*, што ју објавио Анђео Божји ноћи божиће, и тако ће међу нама нестати себичности клете и гордости Богу мрске, а мјесто њих наступити несебична, истинска Богу и роду служба, једино кадра дати у свима приликама живота нашега, и срцу нашем права весеља, и души нашој права блаженства.

Буди нам у томе у помоћи Боже Све-могући, Који дође на данашњи дан с неба да спасеш грјешнога човјека; а буди нам у помоћи и Ти Св. Саво, наша Славо и велики нам код Бога заступниче!

Милостиви Боже настави нас, а Ти Св. Саво води нас путем, који иде у живот вјечни!

Бог мира и љубави, нека буде, браћо и духовна чеда моја, са свима вама. Амин.

У *Пакрацу*, пред Божић 1897.

Гореспоменути смирени Епископ
М и р о н.

Две три о вршењу катихизације и о протопрезвитерском надзору.

Без сумње катихизација спада у најглавније и управо прве дужности свештеникове. Она је

кадра, ако се савесно и као што треба врши, да подигне у нашем народу религијозну свест и ојача љубав према св вери православној, да га у њој нико не пољуља. Никоји други рад у парохијској дужности не може донети толико успеха као настава у вери.

Свештеник као проповедник слова Божјег и учитељ православља врши ту дужност и у цркви, али ту има у виду одраслије, па и ти су врло ретко кад сви ту, да чују и приме поуку; врши је и кад обилази домове својих парохијана, али ту наставља према прилици и потреби. У школи је пак пред њим сав онај мали народ чисте душе, отворена и непоква-рена срца, да га у вери постепено наставља проповедајући му науку Божју од срца срцу. Па, ако се настава продужи с њима и у младичко им доба, биће и успеха, који ће свештенику послужити као најдрагоценија награда за уложени труд, јер ће му најбоље сведочити, да је заиста био пастир добар, а не тек само најамник.

Да ли се пак настава у вери уредно врши и с каквим успехом, о томе, да како, не можемо знати, пошто из извештаја, кога протопрезвитери о својим визитацијама подносе конзисторији, дознајемо само, да они и о томе извештавају, а даље ништа.

Како је код наших конзисторија обичај, да и на најмању неуредност у вршењу парохијске дужности, ако се деси где, упозорују на то окружницом и остало свештенство, а међутим нисмо наишли на окружницу, која би се односила и на ову дужност,* може донекле и сама та околност да подржава мишлење, да извештаји протопрезвитера о вршењу катихетске дужности нису баш тако подробни. Да пак њихови извештаји не могу ни показати праву слику рада нашег на овом пољу, показаћемо доцније.

Према томе не можемо знати како стојимо са вршењем наставе у вери, али ипак, мислимо, не ћемо погрешити, ако кажемо, да нас оно не може задовољити. То можемо да тврдимо на основу нашег опажања у неким крајевима архи-дијецезе, па биће, да они нису изузетак у томе.

Истина, да настави у вери много сметају и неподесни уџбеници, али тај разлог не може и не сме правдати рђав успех у веронаучној настави, јер му узрок не лежи само у непо-

* Постоје и те наредбе. Ур.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

десним учбеницима, него највише у самим наставницима.

Свештеник ваља да се потруди, да те тешкоће савлада, па и моћи ће, ако приступа раду са оном љубављу, коју тај предмет захтева и ако му лебди пред очима завет, који је примањем свештеничког чина на себе преузео „а у руке Мандушића Вука биће свака пушка убојита.“ У нас је ово поље на ком је ваљало најживљи рад развити скоро са свим запуштено. И што у нашем народу опада религиозна свест и што је код неких утрнула љубав према православљу, и сви остали немили појави на које се толико тужимо, имају свога корена и у нераду нашем на овом пољу. Истина, да немар овај долази што је надзор слаб и да рекнемо скоро никакав, али се ипак морамо чудити, кад видимо, да свештеник, занемарујући ову своју најузвишенију дужност, заборава на речи Христа Спаситеља, које га на ту дужност опомињу. „Пустите децу нека долазе к мени, и не браните им“; (Лука 10, 14). „Паси јагањце моје.“ (Јов. 21, 15). А шта бива код нас?

Место да уложи сву своју снагу око васпитања подмлатка у духу православне цркве, да временом таким подмлатком зановљена црква буде што чвршћа, немаром и нерадом својим даје прилике вуку, да се без икакве препоне увуче и да стадо, остављено само себи, распуди. Није онда ни мало чудно, што се назаренство код нас хоће скоро да уврежи и што онима, који су још остали у крилу православне цркве, хоће да овлада равнодушност.

Да се не мисли, да претерујемо, кад овако говоримо, навешћемо два примера, који су, на жалост, истинити, па биће зајамачно још где томе слично.

У једној парохији провео свештеник скоро по века, а никад није ни заврио у школу своје филијале (па ни прота о визитацији) где је већина римокатолика и учитељ, да како, те вере, па деца православна крсте се и моле Богу по обреду римске цркве.

У другој парохији свештеник тако исто не долази на катихизацију, него ту дужност врши учитељ, истина православне вере, али, да боме, овако како уме и може. Тако се и могло догодити, да се о испиту, између осталих погрешних питања, стави и овако: „како се звала она жена, што је родила Исуса Христа?“ ит.д.

И тако то бива негде никако, а негде опет наопако.

Да како, да су ово, ако се можда и догађа још где год, изузетци, па ипак, мислимо, жалосно ће бити по нашу православну цркву, ако се тиме тешимо.

У верском васпитању не сме бити лабавости, не сме се пустити, да се ради ма како и никако, јер ће нам се равнодушност у овом послу кад тад љуто осветити. Ту треба строг надзор водити и ако се ова дужност буде свуд ваљано вршила, може се временом поправити оно, што је кроз толико време занемарено.

Оваким пак надзором какав је до сад био, не постизава се много. И какав је то надзор, кад протопрезвитер за један дан мора, да прегледа две парохије? За прегледање има највише четир сата времена. За то време ваља му прегледати: парохијско звање, цркву, црквено-општинске рачуне и остале послове, учење веронауке са одраслом младежи, са ученицима опетовне и редовне школе.

Кад узмемо у обзир само најмање наше парохије, па можемо да посумњамо у тачност извештаја, кога протопрезвитер подноси о својој визитацији, а овамо би ти извештаји ваљали да послуже конзисторији као верна слика нашег рада и стања, да би и оне могле злу, ако се где појавило, за времена својим начином лека потражити.

Протопрезвитер ваља да сазна: 1) да ли свештеник уредно врши катихетску дужност, 2) с каквим успехом и 3) начин, којим веронауку предаје.

Некоји наши протопрезвитери, да би сазнали прво, имају обичај, па питају учитеља, да ли долази свештеник уредно на часове одређене за веронауку. (Ово не можемо из појмљивих разлога никако одобрити, а међутим на овај начин неће прота дознати истину). Да се пак увере о успеху, питају сами ученике, а ово опет не одговара захтеву педагогије. И тако служећи се таким начином, не може сазнати и оценити вештину свештеникову у предавању, а и то је потребно да зна. А да пусти свештеника нека сам испитује, дознао би лако све. Свештеник, који не врши катихетске дужности, неће умети ни питати како треба, нити ће му деца умети на питања ваљано одговарати, „јер не познају гласа туђега.“ (Јов. 10, 5).

Па и покрај свега тога, мислимо, да се ни

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

на овај начин неће моћи постићи оно, што би требало ваљаним надзором, јер тек нема сваки протопрезвитер уједно и способности, да довољно оцени рад, а то је онај главнији код надзора, да уочи недостатке у настави, па да невештог поучи и упути. То је сасвим појмљиво, јер онај, који се није у тој струци образовао, који можда свог века није катихетске дужности вршио, не може као што треба оценити рад, а камо ли још кога поучити.

Надзор над катихизацијом ваљао би да се врши са свим одвојено од протопрезвитерске визитације, јер на овај начин, како се до сад вршио, не може се ни једном предмету поклонити довољно пажње. Све то иде летици. И протопрезвитерске визитације као да нису ни за што друго, него да се тихи и мирни сеоски живот мало узбурка. Оно што им је управо задаћа, то се, смело тврдимо, бар у већини не изврши ни бар мало.

Осим тога нужно би било, да се ова дужност, где год протопрезвитер нема довољно спреме, преда у друге, позваније руке.

Ваљан и стручан надзор припомоћи ће врло много да и настава буде боља и успешнија. Свуд се данас тражи стручан надзор, па се не смемо ни ми томе оглушити.

Да нам је потребан, довољно ће бити да напоменемо, како се на многим местима, да не рекнемо скоро свуд, постизава успех не баш лепим средствима. Отуд и бира, на жалост, да веронаука, која би требала да је најмилији предмет деци, постаје најнемилији, па по томе така настава и не постизава свога циља. А знамо, да што дете с мајчиним млеком усиса, остаје му најмилије целог века.

Према оваком начину васпитања у вери скоро да рекнемо, е је свеједно, предавала се веронаука у основној школи или не, јер детету, док на веронауци научи молитвице и др. место да се улије љубави, да се одушеви за св. православну веру, изгони се можда и оно мало воље и љубави, што је од куће собом донело, па му се улева управо по мало равнодушности, да не кажемо шта горе.

Има ли отуд св. наша црква користи?

Зар је не рушимо баш ми сами мало по мало занемаривши или површно васпитавајући млађе поколење, које временом ваља да занови цркву, да јој дамо морално-животну снагу нашег народа, да се пове, бујније снаге и полета.

Недостатку том нашем нашло би се, држимо, лека једино у ваљаном и стручном, па и строгом надзору.

Нашао би се у свакој дијезеци увек довољан број свештеника, којима би конзисторије могле ову дужност поверити, а награда, која би им се за путни трошак давала, не би много теретила наше цркв. општ. благајнице. На послетку тај трошак би био незнатан према успеху, који би се на тај начин постизавао.*

Пре две године писано је у овом листу о томе, да се свештеничке исповеди не држе више по манастирима, него по парохијама, па том приликом да се држе у школи угледна предавања из веронауке, што би нам свима од велике користи било. Али ми смо научили да се не мичемо и волемо, да је све по старом. Исповеди се и даље држе по манастирима. На њима се говори о свему и свачему, само не о ономе што је најпотребније. Тужимо се и даље како народ слабо похађа цркву, па како морал опада итд. Гледамо спокојно како на многим местима у винограду Господњем лоза кржљави, суши се и отпада, а нећемо да се потрудимо, да изданке бар боље однегујемо, како би они по времену добро однеговани бољи род донели.

Ми хоћемо да решавамо и питања, која се нас баш у првом реду не тичу. Лепо је и то коме се може, али време је, да прионемо и око посла на који смо позвани, па уз добар надзор надајмо се, да ће се раду са више воље и љубави приступати, па и успети.

— 5.

* У осталом све би се то код наших цркв. општина могло накнадити уштедом у другом чему, што би се постигло лако, кад епарх. ревизори не би гледали само на то, да ли се своте слажу, него уједно и испитали: је ли се на дотичне предмете баш морало толико издати, колико се издало, а тога се у рачунима много налази.

Нека наређења XLIII зак. чланка из год. 1895. о слободном исповедању вере с погледом на назарене.

Код нас се већ много говори и пише о назаренима. Говорило се и говори се: о узроцима, за што се назаренство код нас тако шири, као и о томе: како да му се на пут стане. И кад год се повела реч о томе: ко је крив ширењу назаренства, увек је највећа кривица бацана на свештенство; а ако се говори о томе: како да се назаренство сузбије,

онда се и опет апелује највише на свештенство, као да би оно једино било кадро стати на пут ширењу назаренства. Но, нити је право бацати сву кривицу само на свештенство, нити је оправдано захтевати и надати се, да ће једини свештеници бити кадри сузбити назаренство и стати му на пут. — Много је и разноврсних узрока назаренству, а тако су исто многи чиниоци, који би имали заједнички поради, па тек онда да се може очекивати успеха у сузбијању назаренства.

Но ја нисам овде намеран говорити нити о узроцима ширењу назаренства, нити пак чинити предлог какав, како да се против назарена боримо. Моја је намера овде само толико, да упозорим на нека наређења XLIII. зак. чл. из год. 1895., за која ми се чини, да могу, ако се буду потпуно испуњавала, олакшати посао око сузбијања назаренства, и спречити то, да се назарени сами из себе умножавају. Оно изгледа до душе апсурдно, да XLIII. зак. чл. из год. 1895., о слободном исповедању вере може бити од уштрба по назарене, када је опште познато, да им исти закон на руку иде. Зна се наиме, да према § 1. истога закона „може сваки веровати и следити ма коју веру или вероисповест и исту у границама државних закона и захтева јавнога морала и спољашње изражавати и исповедати; нити је слободно кога спречавати у вршењу верског обреда у колико исти нестоји у противности са законима или јавним моралом, нити се може когод присилити на испуњавање каквог верског чина, који се са његовом вером не слаже.“ Према истоме закону §§ 5. и 23. слободно је свакоме из једне вероисповести иступити, па, или у другу коју вероисповест ступити, или не ступити, и такав се, који по закону иступи из које законито признате или примљене вероисповести, има сматрати, на основу министарске наредбе, у погледу спровођања истога XLIII. зак. чл., из год. 1896. Бр. 56, као онај, који не припада ни једној од примљених или законито признатих вероисповести, све дотле, докле у једну од таквих вероисповести не ступи. И ми видимо да назарени на основу горње министарске наредбе, бр. 56. ex 1896. § 6. листом иступају из оних вероисповести, којима су дотле припадали, и свештеник дотичне вероисповести мора да се задовољи тиме, што буде извештен о томе од стране солгабирова

или другог ког државног чиновника, пред којим се иступиће обавља, о томе, да је Н. Н. његов парохијанин иступио из своје дотадање вероисповести, а да ни у једну другу примљену или законом признату вероисповест није иступио. После тако извршене законске формалности нема назарен ништа више заједничког са оном вероисповешћу, из које је иступио, осим што мора за пет година, — према одређењу § 25. XLIII. чл. из 1895. тачка а.) — од дана законитог иступања плаћати све црквено-општинске прирезе оној црквеној општини, из чије је заједнице иступио; док су до ступања у живот тога закона, а према наредби министра просвете бр. 563 из 1875. г. назарени по закону припадали још увек оној вероисповести, из које су поникли, и морали су за увек плаћати црквене прирезе истој вероисповедној општини.

Но и ако по закону они, који су иступили из које примљене или законито признате вероисповести, а да у другу коју од примљених или законито признатих вероисповести нису ступили, стоје ван примљених и законито признатих вероисповести, то из тога не следи као да би и деца, која се роде од таквих родитеља, тим самим, што су рођена од родитеља ван вероисповести, стајала ван примљених или законито признатих вероисповести. Јер исти XLIII. зак. чл. у своме 26. § ово говори: „Деца, којих било један или оба родитеља не припада ни једној од примљених или законито признатих вероисповести, следе једну примљену или законито признату вероисповест, и у тој се имају васпитавати“. Из овога је параграфа јасно, да сва деца, чији су родитељи грађани ове државе, па ма сами родитељи стајали ван примљених и законито признатих вероисповести, морају припадати којој признатој или примљеној вероисповести и морају у истој бити васпитана. Дакле, деца од назаренских родитеља не смеју бити назарени, него морају бити чланови које било од примљених или признатих вероисповести. А којој ће вероисповести припадати таква деца, то се одређује у §. 27. истога закона, и то на овај начин: „они, који ступају у брак, могу се у смислу XXXII. зак. чл. из год. 1894. § 1. сложити у томе, да сва њихова деца следе једну примљену или законито признату вероисповест, коју они одреде, и у тој да се она васпитава.“

У оскудици таквог уговора, има права онај родитељ, који не припада ни једној примљеној или законито признатој вероисповести, одредити, у којој да се од примљених и законито признатих вероисповести васпитају она његова деца, која су његовог спола. Ако односни родитељ не одреди, а међутим други родитељ припада којој примљеној или законито признатој вероисповести, тада сва деца следе вероисповест овог последњег родитеља, и у њој се васпитају. А ако ни један родитељ не припада примљеној или законито признатој вероисповести, онда на место оног родитеља, који у погледу вере деце свога спола није ништа одредио, одређује то старатељска власт, уз саслушање родбине. То пак, у којој вероисповести да се васпитају деца у случајевима у тачци 2. 3. и 4 овог параграфа описаним, мора се најкасније одредити до оног времена, кад дете постане обвезно за школу“. На основу овог параграфа, има дакле права и сваки назарен од дана, кад му се дете роди, па док не постане обвезно за школу, одредити, којој вери од признатих да му дете припада, односно у којој да се васпита: да ли у православној или римокатоличкој, или којој од протестантских, или пак у грчко-католичкој, па шта више и у јеврејској.

Па шта излази из ова наведена два параграфа? Мислећи о томе, ја сам до овог закључка дошао: Када деца оних родитеља, који не припадају ни једној примљеној или законито признатој вероисповести, па дакле и назаренска деца, морају следити једну примљену или законом признату вероисповест, то иста деца морају претходно постати на онај начин чланови односне вероисповести, као што верски чин и обред односне вероисповести прописује. Тако н. пр. ако је назарен какав одредио, да му дете следи православно веру, односно да у њој буде васпитано, то такво дете мора бити крштено, јер само кроз тајну крштења постајемо ми чланови цркве. Или, да ствар овако узмемо: Када дете мора бити васпитано у једној од примљених вера, то да цел васпитања постигнута буде, могу се према истоме детету употребити сва она васпитна средства, која за верско васпитање у дотичној вероисповести на расположењу стоје. Тако н. пр. обвезана су деца, која се у православној вери васпитавају, да иду у цркву и да се причеш-

ћују, а да се могу причестити морају бити крштена. Напошетку, ако узмемо и то у обзир, да се из примљене или законито признате вероисповести може иступити тек по навршењу осамнајесте године (LIII. зак. чл. из 1868. год. §. 2., које је одређење 22. §. XLIII. чл. из 1895. у крепости одржано), и онда се свештеник, дотичне вероисповести, према одређењу 23. §. зак. чл. XLIII. 1895. мора извести, да је његов парохијанин Н. Н. из његове верске заједнице иступио, — то на што би онда било то формално иступање и извештавање свештеника, када дотични *de facto* не би био члан вероисповести односно парохијанин свештеников? Свако дакле дете назаренско мора следити једну признату веру и у њој бити васпитано. — А да би свештеник једне законом признате вероисповести могао знати, које дете родитеља ван вероисповести по закону његовој вероисповести припада, и које има свештеник као вероучитељ васпитати, то он мора свакојачко имати евиденције о свима случајевима рођења од таквих родитеља, па дакле и о случајевима рођаја назаренских. Пита се сада: како да води свештеник евиденцију о таким случајевима рођења, када данас важи XXXIII. зак. чл. од 1894. год. о државним матицама, а водитељи тих матица нису дужни извештавати о појединим уносима у матице свештенике, па ма се ти уноси тицали и назарена? У овом погледу би било свакојачко нужно, да наше више духовне власти на меродавном месту испослују, да свештеници буду извештавани бар о случајевима оних рођења, која се тичу деце рођене од родитеља ван законитих вероисповести, па дакле и назаренских родитеља. Познато је, да су, према наредби министра просвете бр. 563 из 1875. год., грађански чиновници морали пријављивати све случајеве рођења и смрти, који су се догодили у крилу назарена, оном свештенику, којој су вероисповести они по закону припадали; те би се могло и сада наредити, да свештеници буду извештавани бар о оним случајевима рођења од назаренских, односно родитеља ван вероисповести, која би деца у смислу §§. 26 и 27. XLIII. зак. чл. 1895. имала припадати њиховој вероисповести, и коју би децу имали они у вери васпитавати. А док таква наредба не би изашла, може сам свештеник о таким случајевима знања прибав-

вити тиме, што ће сам лично се извештавати у појединих водитеља државних матица. За то треба и наш сваки свештеник да води евиденцију о свима назаренима, који су по закону из православне вере истушили, треба да пази на то, како је који родитељ назарен, приликом иматрикулирања свога детета, одредио вероисповест, у коју да му дете спада и да се васпита, и треба да зна, да, ако родитељ назарен није до шесте године детиње одредио вероисповест, онда, према §. 26. министарске наредбе бр. 56 из 1896. године, дете његово припада и васпита се у оној вери, у којој се васпитају и детиња браћа или сестре, или, ако тако дете нема браће или сестара, онда оно припада оној вери, којој је припадао његов родитељ пре него што је иступио, дакле у овом случају вери православној. И када дозна све те околности и увери се, да које назаренско дете, по закону мора припадати православној вери и у њој бити васпитано, онда он треба да настоји да оно фактично припадне, т. ј. да буде то дете, по обреду православне цркве, крштено, дакле у православље уведено, па ма колико се назарени-родитељи томе противили. Разуме се да, према § 27. тачка 5., може свештеник тек онда тражити, да се родитељи назарени присиле, да своју децу даду крстити, када њихова деца буду обвезна за школу. А ако и догле својим саветом и настојањем постигне то, онда је још боље. Не сме се, дакле, допустити родитељима назаренима, да они и после постигнутог доба школске обвезности, своју децу држе некрштено и да ту децу не шаљу у цркву и у опште на вршење свих оних верских дужности, које и друга школска деца православне вероисповести имају да врше, ако само та деца по закону имају припадати православној вери. Не би било довољно само то, да таква деца, ако не узврше све школске верске дужности, буду оцењена недовољно из предмета веронауке, те да се не припуштају у виши разред, према наредби школског савета бр. 25/222 ех 1895. г. која се наредба уопшталом тиче само крштене деце која у школу иду; јер ће назарен радије хтети да му дете ма и ништа не научи, него да мора ићи у цркву и причешћивати се. Па када сва деца назаренска, ма и у шестој години буду крштена и узморају, по захтеву наставне основе у веро-

науци, а на основу државног закона, испуњавати све верске дужности, онда ће свакојако и учитељу и свештенику, у добу од 6—15 година, када су деца за школу обвезна, лакше бити децу ту обавестити и уверити их о лажности вере њихових родитеља, те ће се иста деца, кад наврше 18. годину, теже приволевати на то, да иступају, по примеру родитеља својих, из своје вероисповести. С тога сам и рекао у почетку, да мислим, да би нека наређења XLIII. зак. чл. из г. 1895., ако би по смислу закона испуњена била, могла олакшати посао око сузбијања назаренства и спречити, да се назарени сами из себе занављају, а то тиме, што њихова деца не ће моћи, већ самим тим фактом што су њихови родитељи назарени, и она бити назарени. — На послетку морам још то додати, да сам ја овде изнео оно, како сам ја схватио односне наредбе XLIII. зак. чл. из год. 1895. па може бити да сам се у схватању и преварио.

Г. Стајић
свештеник.

Из старокатоличке цркве.

Јавили смо већ, да је у С. Америци поникла пољска национална црква, да се приближила Старокатолицизму и даје из руке његовог епископата добила себи епископа у лицу о. Антонија Козловског. Сад старокатолички епископат извештава о томе посебном пастирском посланицом, упућеном „пречасном свештенству и вернима на основу Утрехтске Конвенције од 24. септ. 1889. г. еједињених католичких цркава“. Исти докуменат је од веома великог значаја, јер с једне стране констатује факат, да се неколике десетине американских Пољака обратило у Старокатолицизам, а с друге опет стране карактерише одношај старокатоличког епископата према том факту. Стога ћемо навести тај докуменат у верном преводу. Посланица гласи:

„Благодат вам и мир од Бога нашег Оца и Господа Исуса Христа!

„Љубавни у Господу!

„Ми, доле потписани епископи, на велику радост добисмо прилику, да вам саопштитмо глас, који ће моћи оживити и очвртити вашу наду на срећан успех нашег светог дела.

„У Уједињеним Државама С. Америке већ одавно многе католичке опћине осећаху тешку неправду, што беху обвезане подизати и одржа-

вати цркве, свештеничке и школске домове, а овамо управу црквеним имањем морадоше потпуно и искључиво оставити епископу дијецезану. Последица таковог поретка беше, да општине не имађаху никаквог права у погледу избора и отпуштања свешенства.

„Разне злоупотребе, спојене с таквим одношајима беху узрок, што се овде онде по великим градовима поједине општине ослобађале јурисдикције римских епископа, саме узимале у своје руке управу црквеним имањем, а за тим присвајале право бирати себи духовне настире и фактички га вршиле.

„Но јасно је, да се при таквим поступцима још није увело правилно црквено стање у католичком смислу. А није се могло ни за тајити, да је црквена управа, против које устајаху те општине, била само примена принципа, којима је т. зв. Ватикански сабор хтео дати догматичну санкцију. Ослободивши се јурисдикције епископа, које је именовао папа, тако звани независни католици у Америци морадоше неопходно одбацити и јурисдикциони примат римскога папе, што га је створио Ватикански сабор.

„Те прилике побудише неке од тих американских општине, да се обрате на нас ради савета и помоћи. Испочетка им могосмо дати само савет, да се сједине у једно автономно друштво, које би по учењу и устројству било у складу с нашим црквама.

„Овај савет беше примљен. 1. маја 1897. г. Представници неколиких великих општине, сабрани у Чикаго, израдише црквену управу, с којом можемо бити сагласни у свима битним тачкама. Чланови тих општине скоро искључиво припадају пољској народности. Такођер ће се позвати у друштво и остали Пољаци, којих имаде у Уједињеним Државама више од два милијона. Но, разуме се, с радошћу би било примљено, кад би се у сличне црквене општине спајале и католичке парохije других народности, те тако и у Новом Свету пружиле могућност остати вернима не само старој католичкој вери, него и старој народној узајмици. С погледом на народност католика, који се 1. маја 1897. г. сјединише у Чикагу у националну цркву, ново друштво доби име: „Пољско-католичка дијецеза Чикагска.“ Црква та до данас броји у себи до 30.000 душа.

„По правину сједињене црквене управе

синод споменуте дијецезе 7. маја 1897. год. изабра себи за епископа пречасног господина Антонија Станислава Козловског.

„Топла жеља наше једноверне браће у Америци беше, да на сигуран начин утврде везу са старокатоличком црквом. Стога је изабраном епископу било наређено, да ступи у договор с нама и да од нас добије католичко епископско посвећење. У октобру дошао је у пратњи једног сапутника у Европу и предао нам своју веровнину.

„С обзиром на велику важност овога дела и према одлуци, коју 24. септ. 1889. г. донеше старокатолички епископи Холандије, Немачке и Швајцарске, састасмо се 9. новембра у Бону у ванредну седницу. Не пропустисмо позвати и учене богослове и канонисте, да би дошли до потпуне јасности и уверења у свима тачкама, које би могле постати предметом расправе. С особитом благодарношћу морамо изјавити признање, што је у нашем саветовању с пуном готовошћу суделовао високозаслужни канониста, господин тајни саветник, професор др. Фон-Шулте.

„После најподробнијег испитивања поднетих нам докумената и факата нађосмо, да ни личност изабраног епископа, ни историја његовог избора не могу дати повода оправданој сумњи у погледу траженог посвећења, него да је баш на нашој епископској дужности, да укажемо нашој једноверној браћи у Америци жељену услугу.

„Користећи се према томе правом, које нам даје већ више пута споменута, у свима нашим црквама призната, Утрехтска конвенција конференције сједињених епископа, одлучисмо дати споменутом свештенику Антонију Станиславу Козловском епископско посвећење и свештеностојство то обавити у недељу 21. новембра 1897. г. у цркви потписаног епископа Едуарда Херцога у Берну. По старом црквеном пропису посвећење се мора обавити од три епископа,

„Љубазни у Господу! За то важно дело спремили смо се саборним свршењем свете жртве и своје саветовање отпочесмо призивањем Св. Духа. После донесене одлуке наша нам савест говори, да ми ни за чим нисмо ишли доли за славом Божјом, благостањем св. цркве и спасењем душа. Удружите се и ви с нама у срдечној молитви за посвећеног епископа и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ва цркву, којој ће бити на челу. Христос, Син Божји, коме је дана свака власт на небу и на земљи, нека излије на нашег сабрата богате дарове Св. Духа, који од Оца исходи (Јов. XV. 26.) и нека га учини способним за благословено вршење одређене му апостолске дужности.

„Благодат Господа нашег Исуса Христа да буде свима вама. Амин.

„Дано у Бону 9. новембра 1897. г. од епископа, који су суделовали на конференцији: Герард Гул, архиепископ Утрехтски.

Херцог, епископ Христокатол. цркве у Швајцарској.

Н. В. Р. Спит, епископ Девентерски.

Теодор Вебер, епископ католичке цркве Старокатолика у Немачкој.

Ова посланица говори сама за себе, и са своје стране можемо само опазити, да она саборним епископским авторитетом коначно утврђује тако велике православне истине, да Св. Дух исходи од Оца и да се епископско посвећење може обавити само свештенодјством три епископа. Овде, дакле, имамо ново и при том високо-авторитетно сведочанство, како марљиво старокатоличка црква у лицу свога епископата тежи, да се коначно учврсти у истинама васељенске цркве, каква је она била до раздјељења хришћанског света. А новопосвећеном епископу можемо само желити, да се покаже достојним свога високог позива и да с усрђем врши службу оној ствари, која може бити узрок врло значајним догађајима — таквим догађајима, о којима можда и не сањаху мудраци . . .

Само посвећење о. Козловског у сан епископски обављено је 9. (21.) новембра од швајцарског епископа Херцога, уз асистенцију архиепископа Гула и епископа Вебера. Грамату о избору (Wahlurkunde) прочитао је Др. Вајбел из Луцерна. После вечерњег богослужења епископ Вебер је у красном говору насликао значајну задаћу епископа Козловског у Америци и изразио наду, да ће њихов рад, као авангарде Старокатолицизма, на том широком пољу рада, бити од успеха. У вече се одржао заједнички скуп, на ком беху сва четири епископа, те је пало више срдачних говора.

Старокатолички богослови непрестано расправљају питање о сједињењу с православном источном црквом, не само у ученим расправама, него и у популарним предавањима. Таково је

предавање недавно држао пред великим скупом у Диселдорфу познати учени старокатолички свештеник Гец, писац неколико ваљаних расправа о старој цркви и специјално о Кирилу и Методију. Одавно је живео у Русији и то у Кијеву, као мајци градова руских, литерарно је изучио руски језик и уопће се прилично упознао с учењем и обрецима православне цркве, да би с авторитетом и познавањем ствари расправљао питање о сједињењу цркава. У своме предавању, правећи паралелу међу Православљем и римским католицизмом и испоредивши њихово вероучење и обреде са Старокатолицизмом, пречасни о. Гец долази до закључка, да ако међу старокатолицизмом и римским католицизмом нема и не може бити ничега заједничког, то с Православљем Старокатолици имају много заједничког и у догматици и у црквеној управи. Стога је сједињење међу њима потпуно могуће. То сједињење, по мишљењу предавача, имало би особити значај за Старокатолике: „Кад ми, вели, ступимо у црквени савез с православном црквом, наша ће католичност бити потврђена од стране источне, најстарије католичке цркве. То ће нас учврстити у нашем трудном положају према Риму. Васпоставити католицизам у његовом чистом виду — то је наша задаћа, као и задаћа православних. Виша тачка и последица наших тежњи био би опћи сабор, који би показао обе цркве у њиховом јединству, са каквим би оне заједнички могле енергично ступити у борбу против Рима. Ми смо постигли то, што није постагао Лав XIII, и то нас може само учврстити у борби за Старокатолицизам против романизма“. Скуп је одушевљено поздрављив предавача и топло му благодарно за то веома интересно предавање.

(„Церков Вѣст.“)

М. В. Ј.

Одговор на питања из пастирске праксе.

Резерат јереја Светозара Грубача.

IV.

„Је ли у православној црквено богословској књижевности познати какав чин као церемонија код здравнице за „св. цара“?

И данас, као и у давнајашњим протестантским и отменим круговима код свештеног чина, готово

увек подиже се чаша за здравље владара. Чувство лојалности и поданичке оданости, љубав и дубоко поштовање господара земље дадоше од памтивека обичају томе карактер официјелни.

Та околност побудила је једног од браће наше свештеника на размишљање: би ли се, можда, у православној цркви могао наћи какав обред специфициран за тај случај?

У православној руској цркви постојао је такав чин под именом: „чинъ за приливокъ о здравіи царѡ“. ¹ Осим тога чисто црквеног и духовног чина, познат је тамо и други један светски и грађански чин, ² но тај не припада овамо и ми га не можемо инволвирати питању нашем. Чин духовни свршавао се већим делом у манастирима после ручка, па онда код трпезе патријарха, митрополита, епископа а некада и у царским палатама кад су код ручка били присутни јерарси. Обичај овај, по сведочанству руских писаца, постојао је тамо још од првих времена Хришћанства. У богослужбеним штампаним књигама налазимо „чинъ за приливокъ о здравіи царѡ“ у „Потребнику“ 1625, 1636 г., у „миреком Потребнику“ 1639. г. и у „Потребнику“ 1651 г. Свуда је чин једнак а састоји се из *тропцара*, *молитве* и *многостествија*.

Истина, чин тај није отштампан у данашњим нашим требницима, па ни онда нису га имали сви руски требници. У требнику изданом за *патријарха Никона* 1658 г. па даље у требницима из године 1680, 1698. и т. д. нема тога чина. Но да је ипак био у употреби сведочи један рукописни устав цетоветан са оним штампанима, само нешто краћи. Ево га: „Чинъ, егда вываецъ за здравнаѡ чаша въ день ангеловъ великихъ господарей (изъ рѣкописнаго церковнаго устава Воскреснаго манастира).“ ³

По сватѣи литѣргији въ трапезѣ, по костанію отъ обѣда и по окончаніи благодареніѡ и обычныхъ тропарей, діаконъ глаголетъ: Молитвами сватихъ отецъ нашихъ, Господи Исусе Христе, Боже нашъ, помилѡи насъ. Пѣвцы: Яминь, таже тропарь крестѡ, гласъ І-ѡ: Спаси Господи, люди твоѡ, и сватомѡ тропарѡ, его

¹ К. Никольскій: О служб. русск. церкви бывшихъ въ преж. печат. богослуж. кнѡгахъ, стр. 236.—257.

² Дворц. разр. Т. II. стр. 358—359., Т. III. стр. 391 до 393. св. 563—564, 572 и др.

³ Устав овај написао је Архимандрит Никанор, настојатељ Воскреснаго манастира, постриженник патријарха Никона (1686—1698 г.)

же есть день, тоже кондакъ: Вознесыйсѡ на крестѡ, и сватомѡ кондакъ и нынѣ Преставельство страшное, или празникѡ, таже: Господи помилѡи ѡ, благослови: архимандритъ или свашенникъ глаголетъ молитвѡ сѡ:

Бладыко многомилостиве, Господи Исусе Христе, Боже нашъ, молитвами всепречистыхъ Владичицы нашеѡ Богородицы и присно Дѣвкы Маріи, силою честнаго и животворѡщаго креста, предстательствы честныхъ небесныхъ силъ безплотныхъ, честнаго и славнаго Пророка и предтѣчи Крестителя Иоанна, сватыхъ славныхъ и всехвальныхъ апостолъ, сватыхъ славныхъ и доброповѣдныхъ мѡчениковъ, преподобныхъ и богоносныхъ отецъ нашихъ, иже во сватыхъ отецъ нашихъ, вселенскихъ учителей и сватнтелей, Василиѡ Великаго, Григоріѡ Богослова, Иоанна Златобстаго, иже во сватыхъ отца нашего Николаѡ, архиепископа Мирликійскаго, чѡдотворца, иже во сватыхъ отецъ нашихъ всеѡ Россіи чѡдотворцевъ, Петра, Алексіѡ, Іоны и Филиппа, сватыхъ и праведныхъ Богоотцевъ Иоакима и Янны и всеѣхъ сватыхъ молитвами: Спаси, Господи, и помилѡи благоговѣрнаго и христілюбиваго Госдара Царѡ (споминѡ се владар и ѡегов прејасни дом) и съ боллары, и съ Христілюбивыхъ воинствомъ и съ доброхоты, и со всеѣми православными христіаны, подаждь имъ, Господи, дѡшевное спасеніе и тѣлесное здравіе, умножи, Господи, свыше повѣдѡ на всеѡ видимыхъ и невидимыхъ враги, и покори, Господи, подъ нозѣ ихъ всекаго врага и сопостата, и умножи живота ихъ, и державѡ царствіѡ ихъ миромъ и тишиною огради, и исполни всекіѡ благодати, и мирно устрои, Ты во еси Царь царствѡющихъ, и Господь господствѡющихъ, и Спасъ дѡшъ нашихъ, и Источникъ всекіѡ благодати, Христе Боже нашъ, и Тебѣ славѡ возсылаемъ со Безначальнымъ Твоимъ Отцемъ и съ Пресвѡтымъ и благимъ и животворѡщимъ Твоимъ Дѡхомъ, нынѣ и присно и во вѣки вѣковъ. Яминь.

Таже діаконъ глаголетъ: Во многолѣтное житіе и благоденствіе благочестивѣйшаго царѡ и великаго княза, и прочѡ, егда же кончаецъ: Дай, Богъ, многа лѣта. По семъ поютъ стихѡрѡ: Иже неизреченною мѡдростію составивый всѡческаѡ, таже ирмосъ: Крѣпность даѡи царемъ нашимъ, Господь, Яминь. Архимандритъ же вземъ ковшъ, испиваетъ чашѡ за царское

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

многочтнѡе здравіе просто, не глагола: Дай, Господи, господарь нашъ, или господари наши, понеже поминались ихъ господарьскіе имена выше въ молитвѣхъ, и прочей братій и прилѣчившимся тѣ мирномъ подаетъ по чинѣ. Внѣгда же братіа чашѣ испиваютъ, пѣвцы же поютъ Богородицы стихиры гласа 2-го кіевскаго напѣвѣхъ: За всѣхъ молитиса, Благая, и по скончай, внѣгда вси испиютъ чашѣ, лнки глаголютъ: Господи помилуй 3, благослови, таже архимандритъ отпѣстъ: Благословенъ Богъ, милуй и питауй насъ, и расхѡдъ по келіамъ. Иже неизреченною мѣдростію, составивъ всѣмъ ческамъ, Слове Христе, Боже, времена и лѣта намъ преложивъ и дѣла рѣкѣ Твоею, благослови благовѣрныхъ дарей нашихъ (иѣк.) силою Твоею возвесели, подай имъ на сопостаты повѣды, іако единъ благъ и человекѡлювецъ. Таже ирмосъ гласъ 2 пѣснь 3: Крѣпость даай царемъ... (Чтен. въ Имп. Общ. истор. и древн. 1875 год. кн. I. стр. 463, 464.)

Архиѡеѡезални свештенички КОНВИКТ.

Летос је донео „Српски Сион“ вест, да је одбор, избрани од архиѡеѡезалног свештенства, саоставио основу за оснивање конвикта у Ср. Карловци, у коме би се имала еместити деца оних свештеника из Архиѡеѡезе чији су родитељи чланови утемељачи; а ако би средства пружала и ако би претекло места у конвикту, а средства му допуштала, да би се онда и деца свештеничка из осталих епархија у конвикт примала. Ову радосну вест примило је свештенство са великим одушевљењем гледајући у остварењу овакове замисли велику добит како моралну тако и материјалну. Прву за то, што би се тиме пружио један доказ више да наше свештенство не ће само да очајава и ваѡије за помоћ, него да се и само, по датим му даровима, помоћи може, а и за то, што би деца, која би се учила у Карловци, дошла под сигуран и чврст надзор, да не би тако могла склизнути са стазе којом је нужно да у млађано доба греде; а друга је добит што би се тиме пружила згодна прилика, да наши свештеници лакше могу своју децу школовати. Разлози дакле оправдани, те противу њих нема приговора!

Одмах после донашања ове вести појавила

се и друга замисао, иначе врло племенита, да се оевује митрополијски конвикт за децу свештеничку из целе митрополије а да завештаји Архиѡеѡезални послуже у ту сврху. Нетемељитост тада наведених разлога доказао је писац ових редака у 108. бр. „Србобрана“ о. г., а уједно и показао згоднији пут како да се ствар уреди.

Од то доба не чу се никад ништа више о раду избраног одбора. Какови су разлози том ћутању није ми познато, могуће да је и тај разлог што је у јесење и зимње доба незгодно потезати свештенике чланове у Карловце на збор или евентуално на збор у седишту окружног протопрезвитера, како сам био тада предлагао, али каки му били, није оправдана ствар да се свештенство о разлозима не обавести. А да се свештенство обавешћује то на првом месту захтева сам интерес ствари, а друго и колегијалност, а које би требало да буде мало више баш међу онима који су први позвани да је чувају и негују.

Са ово неколико редака хтедох само ствари ако могу да користим, а дотле док се ствар не буде коначно претресала слободан сам поднети овај предлог.

Позната је и чувена дарежљивост српскога народа у карл. митрополији. Дарежљивост која је утрла многу сиротињску сузу, основала је наше просветне заводе и пружила могућност да буде луч просвете српске, иста та дарежљивост пружила је обилате лотпоре даровитим и честитим српским младићима, да би могли науке слушати и народу на помоћ бити; па зар не би одбор архиѡеѡезалног свештенства, руковођен племенитим побудама, обратио се и на дарежљивост српског народа, те замолио за потпору ради остварења замисли, а тиме могуће и за један корак даље пошао, те приступио са свештенством из осталих епархија сложном раду за остварење митрополијског свештеничког конвикта?

Да би ова молба нашла одзива код оних, којима је Бог дао да добра чине, и не сумњам, познавајући дух српског народа а јасна је ствар, да би се тиме имала засведочити љубав и оданост према српском свештенству баш од стране оних који су му се до сада највише речима истицали као пријатељи, а најмање делима то засведочавали.

Држим, да је овај предлог згодан и да одговара сврси. Могло би се појавити противно мишљење, да се пречека до пролећа кад свештеници држе своје исповеди, па да се о овоме по-

светују; али међу тим како се све наше јавне ствари одлажу до пролећа, а и у ни једном подuzeћу нема збора ни одговора, то судим, да би одбор архидијец. свештенства требало прихватити овај предлог, јер сам уверен да на противност код свештенства не може наићи.*)

Углед свештенства, његов положај и околности захтевају, да се латимо што пре озбиљна рада, а будемо ли пропуштали једну прилику за другом и дангубили, онда кривимо на првом месту нас саме.

Рекох ово неколико речи не би ли ствар пожурио, а употреба ли и више ћемо.

Ченин.

Јован Магарашевић.

* Предлог је сасвим уместан, али је преран. Треба га изнећи у своје време, а то ће бити, кад оснивање жељеног свештеничког конвикта буде — свршена ствар.

У погледу захтеваног обавештаја, на чему је данас та ствар, позван је дотични одбор да га даде. Ур.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(На нову годину) поклонили се настојатељи франшкогорских манастира Његовој Светости патријарху, преузвишеном господину *Георгију Браиковићу*, и поздравише Му нову годину. На челу настојатеља био је впреч. г. Гргетешки архимандрит Иларион Руварац. Његова Светост је благоизводела у очи и на сами дан нове године милостиво примити честитке и поклонства местног свештенства, професорских збора, грађанства, автономног чиновништва, учитеља и других корпорација.

(Избор пароха). За пароха у Шиду изабран је досадањи парох у Оросламу јереј *Миливој Милошевић*, а за системизованог парохијског помоћника у истом месту, досадањи администратор тамошње парохије јереј *Жарко Букчић*. За пароха у Иригу при св. Теодоровској цркви, изабран је досадањи протопрезвитератски помоћник у Митровици, јереј *Глигорије А. Николић*.

(Сарајевска конзисторија) расписала је овај стечај: Број 3052./Реф. IV. бр. 836. На основу завештаја блаженопочившег дабро-босанског митрополита и народног добротвора Ђорђа Николајевића, у тестаменту од 26. новембра 1895. год. тачка VII., која гласи: „Одређујем 500 фор. (пет стотина фор.) а. вр. као награду, коју ће конзисторија моја сачувати и у своје време исплатити лицу моје биографије, кад исти писац поднесе конзисторији ради увјерења штампану књигу мојег животописа.“ (Види

лист „Б.-Х. Источник“ од 1896. год. свеска за јули и август) — ова АЕ М. конзисторија расписује стечај, да се у року од године дана рачунајући од 1. јануара 1898. год. написана и штампана биографија блаженопочившег митрополита Ђорђа Николајевића овој конзисторији на увид и исплату награде, — припошље.

Из конзисторијалне сједнице 27. новембра 1897.

АЕ и Митрополит Дабро-босански
Николај.

(Свето Православље) стиче већ за своју узвишену сврху поборника и ван својих кругова. Тако је ових дана Американкиња мис Хансуг довршила свој превод читавог православног богослужења на матерњи језик. Упознавши се са св. Православљем заводела га је и похитала, да и свој народ упозна са узвишеном науком и величанственим обредима његовим. Не треба ни сумњати да ће наше богослужење на енглеском језику бити од великог утецаја на англиканско-епископалну цркву, која у последње време много иде за тим, да се што јаче приближи Православљу.

(Руски унијати у Бразилији), којих имаде тамо до 30.000, захваћени, тако рећи, словенско-православним покретом у Америци, иду за тим, да се врате у Православље. Римокатоличка јерархија под вођством кардинала Ледоховског, Пољака, успела се из петиних жила, да одврати Русине од њихове намере, али ови неће да чују ни за римокатолицизам, нити примају пољачке ксеидзе. Можемо се надати, да ћемо наскоро и из Бразилије добити најрадосније вести о успеху Православља. Дај Боже!

(Старокатолички професор Мишо) дотакао се у својим писмима о Старокатолицизму и покрета американских Пољака. Ево шта он мисли о томе покрету: „Поводом тога догађаја две се мисли саме собом натурују. Прво, откуда Пољацима дође га мисао, да створе себи националну автономну цркву на основу Утрехтске старокатоличке конвенције, и друго — какове резултате може имати таква црква? Уопће Пољаци су ватрени ултрамонтани, те се човек мора чудити, да се васпитани у ултрамонтанству и језуитизму, усуђују кидати са својом прошлешћу и еманциповати се од Рима. Г. Козловски нам је то разјаснио. По његовим речима просвећени Пољаци већ увиђају, да ултрамонтанизам и језуитизам створе несрећу њихове домовине и развише код њих дух разједињења и партијачности. Кидајући с Римом они остају католици, они хоће да сачувају своје католичке традиције у смислу старе католичке цркве. А треба узети на ум, да се у Америци налази око два ми-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

диона Пољака и толико исто Чеха. Епископ Ант. Козловски је уверен, да ће се започето дело милошћу Божјом брзо раширити. Изнурени сталном експлоатацијом римских епископа, американски Пољаци-католици ће се брзо прибити уз свога националног епископа. Надајмо се, да ће наскоро заједно с г. Козловским бити у Америци још и других епископа исте народности, да ће се појавити и чешки епископи, и да ће ствар православног католицизма процветати у Америци на славу Божју. И ко зна, можда ће и Пољаци и Чеси европски, видећи, како њихова браћа у Уједињеним Државама састављају автономне у истини католичке цркве, и они поћи за њиховим примером, што је у осталом веома могуће. Будућност почиње мало по мало, да открива своје тајне. Надајмо се, молимо се, будимо на помоћи нашој браћи!“

(Манастир Хилендар.) Митрополит Михаило упутио је прокурору руског св. синода Побједоносцеву писмо, у коме му је изложио бугарске махинације, како би манастир Хилендар припао Бугарима и уједно изнео жалосно стање српске цркве у Старој Србији и Македонији. То писмо митрополита Михаила учинило је дубок упечаток на руске највише кругове. Побједоносцев одмах је предузео што је потребно код васељенског патријарха у Цариграду, да се овај заузме за неоспорна права српска на манастир Хилендар, а гроф Муравјов издао је налог рускоме посланству у Цариграду, да помаже праведну ствар српске задужбине Немањића.

(Како се у Русији марљиво ради) на подизању религиозне мисли и ширењу богословског знања, види се најбоље из јавних предавања, која се држе у ту сврху. Тако је у Москви свешт. М. Хитров 26. новембра држао своје друго предавање: „О благодатном животу и молитви као његовој манифестацији“; 3. децембра је професор Московске академије В. А. Соколов говорио „О сједињењу цркава“; 10. дец. је предавао вероучитељ техничке школе Н. Виноградов „О суштини Хришћанства“; 17. дец. је опет говорио вероучитељ Александровске војне школе свешт. Н. Доброзрадов о теми: „Хришћанско гледиште на смрт.“ Предавања се држе сваке недеље средом у дворани синодалне школе црквеног пјенија. Не треба ни говорити, да је дворана увек дупком пуна.

(Напрсни крстови). 19. децембра ове 1897. г. навршило се управо сто година, како је руски цар Павле I. установио златан крст као превисњу награду заслужним протојерејима, игуманима и ређе јерејима. Златан напрсни крст сеоски свештеник

ретко је кад могао добити. Но откад установише повлаћени крст од сребра, овај се чешће види на грудима свештеника, који својој нарави служе као пример својим животом, вером и чистотом.

ОД АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Молимо поштоване претплатнике, да изволе претплату за време обновити; а дужнике, да свој дуг изволе подмирити.

Пречасном свештенству Архиепископа Карловачке

До знања стављамо, да се код нас могу добити штампани бланкети за годишња извешћа, која часна парохијска звања имају поднети преч. протопрезвитератским звањима, а ова преч. Конвисторији. Бланкети су установљени наредбом преч. Конвисторије.

Српска Манастирска Штампарија.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. 2657. Е. К. 339 ex 1897.

1 1—3

СТЕЧАЈ

расписује се на парохију Ш. разреда у Осретцима са експонираном капеланијом у Тишковцу, протопрезвитерата личнога

Интеркалара нема.

Рок пријавама до Сретенија 1898.

Из сједнице Епарх. Конвисторије, држане у Пашком, 11. децембра 1897.

Михаил
Епископ.

СТЕЧАЈ

218 3—3

На упражњено учитељско место у Болману овим се расписује стечај: Плата је у готовом новцу 340 фор. за редовну и пофторну школу, 21 фор. за пофторну школу из политичне општине, 32 фор. у готовом новцу за огријев учитељски, 10 фор. за перовођство, од великог погребца 20 новч. од парастоса 40 новч. од вјенчанице 20 новч. Осим тога уживаће 7.⁶⁴ хв. кат. ланца земље, на коју учитељ порезу плаћа. Даље стан из 2 собе, кујне, подрума, штале и коморе, осим тога уз стан учитељски и врт за поврће. Изабраном учитељу у дужност спада све по закону предмете предавати, дјену у црквеном појању учити, и при сваком богослужењу десну цјевницу држати. Компетовати могу само оспособљени учитељи, и који су из мађарског језика испит положили. Компетенти, нека се обрате са инстурисаном молбом и свједоцбама на црквеношколског председника. Личне пријаве узете се у обзир. Рок је стечају од 1-ог уврштења у „Срп. Сиону“ 6 недеља.

Из одборске сједнице срп. прав. општине, држане у Болману 9. децембра 1897. год.

Стеван Марковић

Исо Дорић

привремени учитељ и перовођа. цркв. шк. председник.

СТЕЧАЈ. 2 1—3

Ad K. 272/зап. ex 1897.

3 1—3

Овим се расписује стечај на учитељско место за I. и II. раз. вероисповедне мушке школе у Бегечу.

Плата је следећа: 355 фор., за писаћи прибор 5 фор., огрев преко зиме колико је потребно и 2 хвата дрва за своју потребу; 4 јутра (по 1200□) ритске земље, која је изложена поплави и за коју општина у случају поплаве не прима одговорност; осим тога удобан стан са свима потребним етајама.

Дужности су учитеља прописане школ. уредбом од 1872.

Кандиденти имају доказати, да су учитељску школу свршили и испит из мађарског језика положили. Лична пријава узмеће се у обзир.

Рок стечају је шест недеља од првог уврштења.

Из седнице црквено-школског одбора у Бегечу од 21. децембра 1897.

Ст. Црнојачки
перовођа.

Тоша Мутибарић
председник.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место сист. парох. помоћника у Ст. Футогу са којом је склопана плата IV. разреда, овим се расписује стечај.

Компетенти на ово место имају своје добро инструктиране молбенице путем претпостављених им власти у року од 6 недеља дана (рачунајући од дана првог уврштења овог стечаја) конзисторији овој поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 11. (23.) децембра 1897.

Председништво.

Ad E. 1338/I. 180. ex 1797.

220 2—3

СТЕЧАЈ.

На парохију IV. разреда у Јасенову. Рок пријављивања путем претпостављених власти 14. (26.) јануар 1898.

Епарх. Конзисторија Вршачка.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвозђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликвана

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвозђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвозђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52 19—

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламацје шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног редр ситних слова. а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

WWW.UNLIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА